

Till ledamöterna av Sveriges advokatsamfund

PM angående uthyrning av advokater och biträdande jurister, s.k. secondment

Styrelsen har vid sitt sammanträde den 19 april 2013 fastställt den bifogade promemorian angående uthyrning av advokater och biträdande jurister, s.k. secondment.

Stockholm den 15 maj 2013

Anne Ramberg

PM angående uthyrning av advokater och biträdande jurister, s.k. secondment

Med uthyrning/secondment menas att en advokat eller biträdande jurist lämnar advokatbyrån för arbete hos ett klientföretag eller annan som inte är advokat. Olika regler gäller beroende på om uthyrningen avser en advokat eller en biträdande jurist.

1. Uthyrning av advokater

Av rättegångsbalken framgår att advokat inte kan vara **anställd** av annan, om inte Advokatsamfundets styrelse medger undantag.

Advokat kan få dispens att kvarstå som ledamot av Advokatsamfundet enbart för följande typer av anställningar:

- Arbete på advokatbyrå i land utom EU, EES eller Schweiz, under särskilt angivna villkor (se nedan angående arbete inom EU, EES eller i Schweiz)
- Undervisning på deltid
- Deltagande som expert eller sekreterare i statlig utredning
- Forskning på deltid
- Adjunktion i domstol
- Arbete på Europeiska kommissionen

Dispens medges enbart för begränsad tid.

En advokat får dock alltid och utan dispens från styrelsen, vara anställd i en utländsk advokatbyrå som har hemvist i ett land inom EU, EES eller i Schweiz.

I alla andra fall måste advokaten utträda ur Advokatsamfundet om uppdraget innebär att advokaten ska vara **anställd** av annan.

Att en advokat rent fysiskt är placerad hos en klient vid utförande av ett uppdrag saknar som huvudregel betydelse. Avgörande är i stället om advokaten utför uppdraget i advokatbyråns eller klientens namn. Om uppdraget utförs i advokatbyråns namn finns inget hinder mot att advokaten exempelvis fysiskt sitter och arbetar hos en klient vid utförande av uppdraget. Vanliga rutiner och regler för utförande av klientuppdrag på advokatbyrån ska då följas. Det ska således framgå att arbetet utförs i advokatbyråns namn. Handlingar och annan kommunikation som upprättas av advokaten ska avfattas på advokatbyråns brevpapper eller e-post och advokaten ska endast nyttja visitkort från advokatbyrån. Därtill ska advokaten registrera alla erhållna uppdrag som ärenden i advokatbyrån och i samband därmed ska normal kontroll av eventuella intressekonflikter göras.

Om advokaten däremot utför uppdraget i klientens namn, som en del av klientens organisation och har tillgång till klientens intranät m.m. är detta omständigheter som gör att advokaten måste utträda ur Advokatsamfundet. Någon information från advokatbyrån får då inte lämnas till den som har utträtt, som omfattas av advokatens tystnadsplikt. Den som har utträtt ur Advokatsamfundet för arbete som anställd hos annan får inte heller ha kvar sin mobiltelefon med tillgång till advokatbyråns e-post och intranät, inloggning, passerkort till advokatbyråns kontor och dylikt.

För ansökan om utträde finns särskild blankett på Advokatsamfundets hemsida.

En ansökan om återinträde i Advokatsamfundet är av mer summarisk karaktär, då sökanden tidigare har befunnits lämplig att utöva advokatverksamhet. En sådan ansökan brukar kunna behandlas med förtur.

2. Uthyrning av biträdande jurister

En advokat har ansvar för att den biträdande juristens arbete övervakas på ett betryggande sätt.

För att uthyrning av en biträdande jurist till en klient eller annan ska vara tillåten måste följande krav därför vara uppfyllda.

1. Vid tjänstgöringen ska tydligt framgå att arbetet utförs som biträdande jurist i aktuell advokatbyrås namn. Så ska t.ex. externa handlingar, som undertecknas av den biträdande juristen, avfattas på advokatbyråns brevpapper eller e-post och den biträdande juristen ska endast nyttja visitkort från advokatbyrån.
2. Den biträdande juristen ska vara direkt underställd en principal på advokatbyrån och inte t.ex. en chefsperson hos klientföretaget.
3. Alla erhållna uppdrag ska registreras som ärenden i advokatbyrån och i samband därmed ska normal kontroll av eventuella intressekonflikter göras.
4. Advokatbyrån ska upprätta rutiner, som tillgodoser kravet på kontinuerlig tillsyn över den biträdande juristen.

Om dessa villkor inte kan uppfyllas, måste den biträdande juristen i stället vara tjänstledig från advokatbyrån för anställning hos klient eller annan. . Någon information från advokatbyrån får då inte lämnas till den som är tjänstledig, som omfattas av advokatens tystnadsplikt. Den som är tjänstledig för arbete som anställd hos annan får inte heller ha kvar sin mobiltelefon med tillgång till advokatbyråns e-post och intranät, inloggning, passerkort till advokatbyråns kontor och dylikt. Notera också att den som är tjänstledig inte omfattas av advokatbyråns ansvarsförsäkring.

Anställning hos klient eller annan kan anses dispensgrundande vid ansökan om inträde i Advokatsamfundet, om den avser kvalificerad juridisk verksamhet eller notariatjänstgöring.

3. Regelverk

Nedan följer beskrivning/utdrag ur relevanta delar av rättegångsbalken, stadgarna och Vägledande regler om god advokatsed.

3.1 Rättegångsbalken

Av 8 kap. 2 § sjätte stycket framgår att ordinarie domare, allmän åklagare eller kronofogde inte får antas till ledamot. Detsamma gäller den som annars är anställd hos någon annan än advokat, om inte Advokatsamfundets styrelse medger undantag.

Av 8 kap. 7 § femte stycket framgår bl.a. att en advokat är skyldig att genast träda ur samfundet om det inträffar en sådan omständighet som gör att han eller hon enligt 2 § sjätte stycket inte får antas till ledamot av samfundet, om inte styrelsen i fall som avses i 2 § sjätte stycket andra meningen medger undantag. Om advokaten inte träder ur samfundet, trots att han eller hon är skyldig att utträda, ska styrelsen förordna om hans eller hennes uteslutning. Detsamma gäller, om en advokat inte längre uppfyller hemvistkravet enligt 2 § första stycket 1 och styrelsen inte medger att han eller hon får stå kvar som ledamot av samfundet.

3.2 Stadgarna

Av 3 § sjätte stycket framgår att lagfären domare i eller befattningshavare vid domstol eller allmän åklagare eller kronofogde inte får antas till ledamot. Av sjunde stycket i samma bestämmelse framgår att den som är anställd i stats eller kommuns tjänst i annan befattning än som sägs i sjätte stycket eller hos annan enskild än advokat får inte antas till ledamot såvida inte styrelsen medger undantag. Vad som nu sagts gäller dock inte den som är anställd hos ledamot av advokatorganisation inom Europeiska unionen eller Europeiska ekonomiska samarbetsområdet eller i Schweiz.

3.3 Vägledande regler om god advokatsed

7.6 Anställningsförhållanden m.m.

7.6.1 En advokat får inte vara anställd av annan än advokat eller advokatbyrå, om inte Advokatsamfundets styrelse medger undantag. En advokat får dock utan styrelsens tillstånd vara anställd i en utländsk advokatbyrå som har hemvist i ett land inom EU, EES eller i Schweiz.

Kommentar:

Regeln följer av 3 § sjunde stycket i Advokatsamfundets stadgar. Bakgrunden till att dispens krävs för anställning vid advokatbyrå i land utom EU, EES eller Schweiz är att det är svårt att överblicka hur reglerna för advokatbyråverksamhet i andra länder kan vara utformade. Om regelverket i annat land uppfyller de krav som Advokatsamfundets styrelse rimligen kan ställa så bör undantag kunna medges.

7.6.2 En advokat eller ett advokatbolag får anställa biträdande jurister och annan personal för att biträda i verksamheten. Om flera advokater driver verksamhet i advokatbolag skall dessa sinsemellan klargöra vem av dem som ansvarar för instruktion och tillsyn av övrig personal i olika avseenden. En advokat som har sådant ansvar skall vidta de åtgärder som rimligen kan ankomma på advokaten för att säkerställa att personalen fullgör sina uppgifter på sätt som god advokatsed kräver. Andra än jurister får inte självständigt biträda allmänheten.

Kommentar:

Tillsynen över biträdande jurister och annan personal är central i all advokatverksamhet. Exakt var gränsen går för de åtgärder som en advokat har att vidta i detta avseende är svårt att definiera, och avgörandet i NJA 1985 s. 856 pekar närmast mot ett strikt ansvar för en advokat som har att utöva tillsyn över en biträdande jurist. Vid bestämmande av graden av tillsyn måste dock den biträdande juristens erfarenhet, ärendets karaktär och andra relevanta omständigheter kunna beaktas. Även om en advokatbyrå anställer t.ex. en patentingenjör eller annan expert som inte är jurist, vilket är tillåtet, skall dessa arbeta tillsammans med verksamma advokater eller biträdande jurister och dessa jurister vara de

som biträder klienterna, dvs. allmänheten. Advokatverksamhet får inte blandas ihop med icke juridisk rådgivningsverksamhet.

7.6.3 En advokat eller ett advokatbolag får inte ha biträdande jurister, som inte är advokater, anställda under sådana betingelser att den biträdande juristens arbete inte kan övervakas på ett betryggande sätt. Biträdande jurister får inte tillåtas att bedriva juridisk verksamhet för egen räkning. Biträdande jurister får inte anställas på villkor som i konkurrensbegränsande syfte eller i något annat avseende framstår som oskäligen.

Kommentar:

Första meningen syftar såväl på situationer där en biträdande jurist bedriver arbetet i en advokatbyrås lokaler utan att arbetet fortlöpande kan övervakas på ett betryggande sätt, som på att en advokatbyrå lånar ut eller mot ersättning placerar en biträdande jurist hos något klientföretag eller annan. När det gäller den första situationen bör undvikas att placera en biträdande jurist på ett kontor annat än där advokatbyråns advokater är placerade. Beträffande uthyrning från advokatbyrå av biträdande jurister finns ett vägledande uttalande från den 9 december 2004 av innebörd att för att uthyrning skall vara tillåten följande skall gälla.

1. Den biträdande juristen skall under aktuell tid vara anställd i advokatbyrå.
2. Vid tjänstgöringen skall tydligt framgå att arbetet utförs som biträdande jurist i aktuell advokatbyrås namn. Så skall t.ex. externa handlingar som undertecknas av den biträdande juristen avfattas på advokatbyråns brevpapper och den biträdande juristen skall endast nyttja visitkort från advokatbyrån.
3. Den biträdande juristen skall vara direkt underställd en principal på advokatbyrån och inte t.ex. chefsperson hos klientföretaget.
4. Alla erhållna uppdrag skall registreras som ärenden i advokatbyrån och i samband därmed skall normal kontroll av eventuella intressekonflikter göras.
5. Advokatbyrån skall upprätta rutiner, som tillgodoser kravet på kontinuerlig tillsyn över den biträdande juristen.

Om dessa villkor inte kan uppfyllas kan ett alternativ vara att den biträdande juristen i fråga får tjänstledigt för arbete på annat företag. Vid kortare uthyrning eller vid arrangemang där biträdande jurist någon dag i veckan utför sitt arbete hos ett klientföretag bör svårigheterna med tillsyn och oklarheter beträffande anställningsförhållanden vara

hanterbara. Motsvarande bör också gälla om biträdande jurist i utbildnings- eller allmänbildningssyfte tjänstgör hos bank eller annat företag och därmed utövar annan verksamhet än juridisk sådan. Bestämmelsen i sista meningen om att biträdande jurister inte får anställas på villkor som är oskäligen innebär bland annat att lön, speciellt för nyanställda, inte får baseras på t.ex. rörlig lön eller provisionslön på sådant sätt att den biträdande juristen inte utan svårighet kan få en rimlig lön.

7.6.4 En advokat eller ett advokatbolag får i verksamheten inte hyra in jurister som inte är anställda i advokatrörelsen. Sådana jurister får dock anlitas i utbildningssyfte eller för att utföra expertuppdrag i enskilda ärenden.

Kommentar:

Inhyrning av personal från bemanningsföretag eller motsvarande kan medföra problem beträffande sekretess och intressekonflikter, särskilt om personer har tillfälliga uppdrag hos ett antal advokatbyråer eller andra företag. Huvudprincipen måste vara att de jurister som arbetar i en advokatverksamhet också skall vara anställda där. Som framgår bör det dock vara möjligt att genom avtal och sekretessåtaganden hantera jurister från t.ex. klientföretag, som för en kortare tid i utbildningssyfte eller för framtagande av expertutlåtanden eller motsvarande arbetar i advokatverksamheten. Om juristen fortfarande är anställd hos klientbolaget eller annan under sådan tid måste det klart framgå att vederbörande inte är anställd hos advokatbyrån.

Stockholm den 29 januari 2013

Maria Billing